

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 3/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21NcP/13/2024 z 1. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
- Návrhu na vydanie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím krajského súdu uvedeným v záhlaví. Napadnuté rozhodnutie navrhol zrušiť, vrátiť vec na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania v konaní pred ústavným súdom. Navrhol tiež vydanie dočasného opatrenia, ktorým by Okresnému súdu Prešov bola uložená povinnosť zdržať sa vykonávania procesných úkonov v konaní vedenom pod sp. zn. 29P/115/2024, a to do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

2. Sťažovateľ je účastníkom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 29P/115/2024, ktorého predmetom je rozhodovanie o uložení výchovného opatrenia na návrh matky maloletých detí (ďalej len „konanie na okresnom súde“). Zákonnou sudkyňou v konaní na okresnom súde je JUDr. Katarína Vorobelová.

3. Sťažovateľ v mesiaci august 2024 zistil, že právna zástupkyňa matky je matkou JUDr. Dominiky Vittekovej, PhD., sudkyne na okresnom súde, ktorá je zaradená do súdneho oddelenia 25P, 25Ps, 25Pm a 25Pu (rodinnoprávna agenda). Sťažovateľ ďalej poukazuje, že rovnako aj manžel tejto sudkyne Mgr. Boris Vittek je sudcom na tunajšom súde.

4. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti sťažovateľ 21. augusta 2024 predložil okresnému súdu návrh na prikázanie veci vedenej pod sp. zn. 29P/115/2024 inému súdu z dôvodu vhodnosti a domáhal sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal vec Mestskému súdu Košice (ďalej len „návrh na prikázanie veci“).

5. Sťažovateľ po zistení, že okresný súd predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu, a nie najvyššiemu súdu, podaním z 18. septembra 2024 adresovanému krajskému súdu poukázal na to, že je podľa jeho názoru nepríslušným súdom na rozhodnutie o jeho návrhu, keďže nie je spoločne nadriadeným súdom Okresného súdu Prešov a Mestského súdu Košice.

6. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 21NcP/13/2024 z 1. októbra 2024 o návrhu sťažovateľa rozhodol tak, že návrhu na prikázanie veci mestskému súdu nevyhovuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa smeruje k tomu, že o jeho návrhu na prikázanie veci rozhodol nepríslušný súd v spojení so sťažovateľom tvrdeným nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, čím malo v súhrne dôjsť k porušeniu ním označených základných práv.

8. Sťažovateľ vo vzťahu k nepríslušnosti krajského súdu poukazuje na to, že vo svojom návrhu na prikázanie veci poukázal na rodinné prepojenie právnej zástupkyne matky maloletých detí a inej sudkyne okresného súdu dôvodiac, že delegácia na iný súd zabezpečí požiadavku objektivity súdneho konania a spravodlivého rozhodovania.

9. Sťažovateľ zastáva názor, že o jeho návrhu na prikázanie veci mal rozhodnúť najvyšší súd, pretože je spoločne nadriadeným súdom Okresného súdu Prešov a Mestského súdu Košice, nachádzajúcich sa v obvodech dvoch rôznych krajských súdov.

10. Sťažovateľ zdôrazňuje, že Krajský súd v Prešove je v zmysle § 3 ods. 5 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) funkčne príslušný na konanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydaným okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Košiciach, avšak zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a Civilného mimosporového poriadku nevyplýva, že táto funkčná príslušnosť zakladá postavenie Krajského súdu v Prešove ako nadriadeného súdu okresných súdov v obvode Krajského súdu v Košiciach.

11. Sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 164/03 zo 14. januára 2004 (ZNaU 5/2004) a na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Ndob/1/2022 z 8. februára 2022, ktoré podľa názoru sťažovateľa majú vplyv na výklad pojmu zákonný sudca, na ktoré krajský súd v napadnutom rozhodnutí nereflektoval a správnosť napadnutého rozhodnutia podoprel odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Ncd/2/2024 z 15. februára 2024.

12. V závere k tejto časti svojej argumentácie sťažovateľ uvádza, že o jeho návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti tak nerozhodovali zákonní sudcovia zaradení na najvyššom súde.

13. Sťažovateľ vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zdôrazňuje, že krajský súd nedal prakticky žiadnu odpoveď na dôvody uvádzané sťažovateľom v jeho návrhu na prikázanie a sťažovateľovi sa javí, že sa krajský súd zaoberal prikázaním veci z dôvodu podľa § 39 ods. 1 CSP, t. j. z dôvodu iného, ako uplatnil sťažovateľ. V tomto smere poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu R 80/2001 a na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 281/2024 z 25. júla 2024, ktorého závery podľa názoru sťažovateľa napriek tomu, že sa dotýkajú § 23 ods. 1 Trestného poriadku, možno analogicky aplikovať na podstatu prejednávanej veci, a to výklad § 39 ods. 2 CSP. Podľa sťažovateľa krajský súd v napadnutom rozhodnutí nedal odpoveď na otázku jeho postavenia ako spoločne nadriadeného súdu vo vzťahu k Okresnému súdu Prešov a Mestskému súdu Košice.

14. Sťažovateľ taktiež podľa § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) žiadal o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by Okresnému súdu Prešov bola uložená povinnosť zdržať sa vykonávania procesných úkonov, odôvodnené ujmou, ktorá by sťažovateľovi mohla vzniknúť tým, že bude povinný sa podrobovať úkonom okresného súdu a v prípade nariadenia výchovného opatrenia okresným súdom aj výchovnému opatreniu. Hrozba je podľa sťažovateľa naliehavá aj z dôvodu, že okresný súd na 2. december 2024 nariadil pojednávanie.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy:

15. Podstatou sťažostnej argumentácie sťažovateľa je posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutia o návrhu sťažovateľa na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP Krajským súdom v Prešove za situácie, že príslušným súdom je Okresný súd Prešov a sťažovateľ navrhol vec prikázať Mestskému súdu Košice. Sťažovateľ zastáva názor, že príslušným na rozhodnutie o jeho návrhu na prikázanie veci bol najvyšší súd ako spoločne nadriadený súd Okresného súdu Prešov a Mestského súdu Košice, a nie Krajský súd v Prešove, keďže dané prvoinštančné súdy sa nachádzajú v obvode dvoch rôznych krajských súdov.

16. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že v určení súdu príslušného na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti a odôvodnenia tohto postupu nezistil skutočnosti, ktoré by vyvolali potrebu kasačného zásahu ústavného súdu, a to z nasledujúcich dôvodov:

17. S účinnosťou od 1. júla 2023 došlo k určení špeciálnych obvodov na konanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP s akcentom na špecifickosť týchto konaní, t. j. podľa názoru ústavného súdu došlo k určení špeciálnej funkčnej príslušnosti.

18. Ustanovenie § 39 ods. 3 CSP upravuje postup pre určenie príslušného súdu na rozhodnutie tak o delegácii nutnej (§ 39 ods. 1 CSP), ako aj delegácii vhodnej (§ 39 ods. 2 CSP). Krajský súd v napadnutom rozhodnutí svoju príslušnosť na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci z dôvodu

vhodnosti vyvodil zo záverov recentného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndc/2/2024 z 15. februára 2024, v ktorom najvyšší súd posudzoval výklad § 39 ods. 3 CSP v kontexte § 3 ods. 5 CMP a § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) pre prípad nutnej delegácie podľa § 39 ods. 1 CSP. V tam prejednávanej veci najvyšší súd dospel k záveru, že § 3 ods. 5 CMP je vo vzťahu k § 3 zákona o obvodoch a sídlach *lex specialis*, a teda za nadriadený súd Mestského súdu Košice sa bude považovať Krajský súd v Prešove.

19. Záver najvyššieho súdu o tom, že v týchto konaniach aj o delegácii rozhoduje krajský súd určený podľa § 3 ods. 5 CMP, ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný výklad § 39 ods. 3 CSP, § 3 ods. 5 CMP a § 3 zákona o sídlach a obvodoch súdov, ktorý je súladný so zámerom zákonodarcu. Predmetným rozhodnutím teda najvyšší súd vyriešil určenie príslušného súdu na rozhodnutie o delegácii v konaniach vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP – aj pre prípady, ak sa rozhoduje o prikázaní veci medzi okresné (príp. mestské) sudy nachádzajúce sa síce podľa § 3 zákona o sídlach a obvodoch súdov v obvodoch rôznych krajských súdov, avšak v zmysle § 3 ods. 5 CMP pre taxatívne určenú agendu v jednom obvode – tak, že príslušným na rozhodnutie je krajský súd (čo je aj prípad sťažovateľa), a nie najvyšší súd (ktorý by bol príslušným v zmysle všeobecnej úpravy zákona o súdoch).

20. Keďže sťažovateľ navrhol prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Prešov na Mestský súd Košice, ktoré v zmysle § 3 ods. 5 písm. c) CMP patria do spoločného špeciálneho obvodu s funkčnou príslušnosťou Krajského súdu v Prešove, o návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti rozhodoval príslušný súd.

21. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že pokiaľ by sťažovateľ navrhoval vec prikázať na okresný súd mimo špeciálneho obvodu podľa § 3 ods. 5 CMP, v takom prípade by podľa § 39 ods. 3 CSP bol spoločne nadriadeným súdom najvyšší súd.

22. Sťažnostná argumentácia sťažovateľa tak nie je opodstatnená a ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

23. Sťažovateľ namieta strohé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktorým sťažovateľ nezískal odpoveď na to, ktorý súd v prejednávanej veci je spoločne nadriadeným súdom, ale ani istotu, že krajský súd posudzoval jeho podanie ako návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP.

24. K uvedenému ústavný súd poznamenáva, že z bodov 2, 8 a 9 napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že krajský súd sa zaoberal návrhom sťažovateľa na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, nie nutnosti. V bode 9 napadnutého rozhodnutia krajský súd zdôraznil, že dôvod, pre ktorý sťažovateľ podal tento návrh, vo všeobecnosti nedopadá pod dikciu normy § 39 ods. 2 CSP umožňujúcej výnimočnú zmenu miestne príslušného súdu z dôvodu vhodnosti, a zdôraznil, že sťažovateľom opísané rodinné väzby právnej zástupkyne matky a inej sudkyne príslušného

okresného súdu nedosahujú ani intenzitu nutnej delegácie (§ 39 ods. 1 CSP), pričom sťažovateľ neuplatnil ani námietku zaujatosti. Ústavný súd tak uzatvára, že krajský súd zjavne posudzoval návrh sťažovateľa na prikázanie veci, avšak nevzhliadol dôvodnosť jeho návrhu, s čím sa ústavný súd stotožňuje.

25. K nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktoré sťažovateľovi nedalo odpoveď na otázku, ktorý súd je spoločne nadriadeným súdom Okresného súdu Prešov a Mestského súdu Košice, ústavný súd poukazuje na to, že zo záverov uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndc/2/2024 z 15. februára 2024 je zrejmé, že vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP sa za spoločne nadriadený považuje Krajský súd v Prešove, ktorý je príslušný na rozhodnutie nielen o odvolaní proti rozhodnutiam v týchto konaniach, ale aj na rozhodnutie o delegácii v zmysle § 39 CSP (bod 11 uznesenia najvyššieho súdu). Ako už bolo uvedené, na predmetné rozhodnutie ako podklad na určenie svojej príslušnosti poukázal krajský súd v bode 3 napadnutého rozhodnutia. Z tohto pohľadu napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za arbitrárne.

26. K sťažovateľom uvádzaným rozhodnutiam majúcim vplyv na výklad pojmu zákonný sudca, ústavný súd uvádza, že keďže uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndc/2/2024 riešilo práve vzťah medzi § 3 ods. 5 CMP a § 3 zákona o sídlach a obvodoch súdov pri posudzovaní nutnej delegácie, predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu je vhodným východiskom aj pre napadnuté rozhodnutie, v ktorom sa riešila vhodná delegácia, a to vzhľadom na dikciu § 39 ods. 3 CSP dopadajúceho na určenie príslušnosti tak pre nutnú, ako aj vhodnú delegáciu.

27. Keďže krajský súd v napadnutom rozhodnutí dal sťažovateľovi uspokojivú odpoveď na namietanú nepríslušnosť krajského súdu na rozhodnutie o návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti (bod 3 napadnutého rozhodnutia), ako aj na otázku, prečo jeho návrhu na delegáciu z dôvodu vhodnosti nevyhovuje (bod 9 napadnutého rozhodnutia), ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti a dočasné opatrenie:

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nemohol vyhovieť jeho návrhu na vydanie dočasného opatrenia, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde) vyplýva, že pozitívne rozhodnutie implicitne prichádza do úvahy len vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu